

Mājturība un tehnoloģijas 5.–9. klasei

Mācību priekšmeta programmas paraugs speciālo izglītības programmu īstenošanai

Atbildīgā par izdevumu Iveta Mantromoviča

ISEC redakcija

Satura rādītājs

Ievads.....	2
Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi.....	3
Mācību saturs.....	5
5. klase.....	5
6. klase.....	10
7. klase.....	15
8. klase.....	20
9. klase.....	24
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni.....	29
Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un metodes.....	31
Mācību līdzekļi.....	31
Mācību metodes.....	32

Ievads

Mācību priekšmeta “Mājturība un tehnoloģijas” programmas paraugs (turpmāk – programma) veidots atbilstoši Latvijas Republikas Vispārējās izglītības likumam un Valsts standarta pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmeta “Mājturība un tehnoloģijas” standartā izvirzītajiem galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, ievērojot speciālās pamatizglītības programmā izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Programma ir veidota, lai īstenotu speciālās izglītības programmas izglītojamajiem ar viegliem garīgās attīstības traucējumiem.

Programma ir speciālās izglītības programmas sastāvdaļa, kuru veido mācību priekšmeta mērķi un uzdevumi, mācību saturs, mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks, mācību sasniegumu vērtēšanas formas un mācību satura apguvei izmantojamo mācību līdzekļu un metožu uzskaitījums.

Piedāvātajai programmai ir ieteikuma raksturs. Pedagoģs var veidot savu mācību priekšmeta programmu vai konkretizēt un papildināt šīs programmas mācību saturu, tā apguves secību, mācību metodes, izmantojamās mācību līdzekļus.

Mācību programmas saturs veidots, ievērojot izglītojamo ar speciālām vajadzībām izziņas procesu – uzmanības, uztveres, domāšanas, iztēles un atmiņas darbības – īpatnības. Mācību satura apgūvē galvenā uzmanība jāvelta praktiskai darbībai, dažādojot darba veidus, metodes un paņēmienus, ņemot vērā izglītojamo spējas, attīstības līmeni un veselības stāvokli.

5.–9. klasē izglītojamie apgūst savas dzīves organizēšanas prasmes, prasmes savas apkārtnes uzturēšanā, veselīga uztura izvēlē un gatavošanā, iepazīst materiālās kultūras mantojumu, pēc izvēles gūst pieredzi tekstilmateriālu apstrādē un lietu darināšanas tehnoloģiskā procesa īstenošanā.

Mācību satura apguves secībā tiek parādīts, kā pakāpeniski tiek sasniegtas prasības zināšanu, izpratnes un izstrādājumu darināšanas tehnoloģiskā procesa apgūvē un attieksmju veidošanā.

Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi

Mācību priekšmeta mērķis

Pilnveidot izglītojamo izpratni par cilvēka dzīves vides kvalitātes nosacījumiem un iespējām tās uzlabošanai, veicināt izglītojamo praktiskās rīcības un sociālās sadarbības prasmju attīstību, lai ikviens savu spēju robežās spētu plānot un organizēt personīgo mājturību un ar izpratni un radoši iesaistītos tehnoloģisko procesu īstenošanā.

Mācību priekšmeta uzdevumi

Veicināt izglītojamo praktisko darbu prasmju attīstību, garīgo, fizisko un sociālo spēju attīstību.

Veidot priekšstatu un sapratni par darba procesiem un estētiskajām vērtībām.

Attīstīt saskarsmes un sadarbības spējas.

Veicināt iniciatīvas, zinātkāres, patstāvības un praktiskās darbības attīstību.

5.–6. klasē palīdzēt izglītojamajiem:

- veidot izpratni par ērtas, skaistas un drošas telpas iekārtojuma pamatprincipiem, mājas darbu apjomu, novērtēt savas spējas un iespējas piedalīties to veikšanā;
- veidot izpratni par veselīgu uzturu, attīstīt prasmi novērtēt pārtikas produktus un gatavot vienkāršus ēdienus pēc receptes;
- gūt izpratni par nemateriālās kultūras mantojuma izpausmēm un nozīmi;
- gūt zināšanas un veidot izpratni par izstrādājumu izgatavošanas tehnoloģisko procesu, apgūt un pilnveidot prasmes tekstilmateriālu un citu materiālu apstrādē, pagatavot vienkāršus izstrādājumus;
- apzināties cilvēka darbu kā vērtību lietu tapšanā, dzīves vides uzturēšanā un sevis apliecināšanā, novērtēt savu un citu izglītojamo veikumu.

7.–9. klasē palīdzēt izglītojamajiem:

- gūt zināšanas un pilnveidot izpratni par personīgās mājturības būtību, struktūru un daudzpusību, attīstīt prasmes mājas darbu plānošanā un veikšanā;

- praktiskā darbā veidot un radoši lietot dažādu materiālu apstrādes un izstrādājumu darināšanas prasmes, vienlaikus gūstot izpratni par tehnoloģiskā procesa norisi;
- apzināties savas intereses un spējas saskaņot mācību priekšmetā iegūtās pieredzes izmantošanas iespējas sadzīvē, brīvā laika organizēšanā un karjeras izvēlē.

Mācību saturs

5. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Uzturs	20	Uzturvielas: <ul style="list-style-type: none"> • uztura ietekme uz veselību; • uzturlīdzekļi un uzturvielu nozīme cilvēka organismā; • pilnvērtīgs uzturs; • augu un dzīvnieku valsts produkti 	Pazīst biežāk lietojamos pārtikas produktus. Gūst priekšstatu par veselīgu uzturu, pareizām ēdienreizēm.	Iepazīstas ar dažādiem pārtikas produktu veidiem. Iepazīstas ar informāciju uz pārtikas produktu etiķetēm.
		Ēdiena gatavošana: <ul style="list-style-type: none"> • graudaugu produkti; • graudaugu produktu uzturvērtība; • graudaugu ēdienu gatavošana; • ēdienu recepšu izmantošana; • darba vietas sakārtošana 	Mācās izvērtēt graudaugu produktu izmantošanas iespējas. Mācās gatavot graudaugu ēdienus pēc dotās receptes (vāra biežputras). Mācās uzklāt galdu, izvēlēties atbilstošus traukus.	Plāno ēdienu gatavošanas secību. Gatavo graudaugu produktu ēdienus. Sakārto darba vietu un telpu. Izvērtē paveikto darbu.
		Galda klāšana: <ul style="list-style-type: none"> • trauki un galda piederumi; • uzvedība pie galda 	Mācās uzklāt galdu, izvēlēties atbilstošus traukus. Prot izvēlēties piemērotus galda piederumus. Zina uzvedības normas pie galda.	Izvēlas traukus un galda piederumus. Ievēro uzvedības noteikumus pie galda. Izvērtē paveikto darbu.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Mājsaimniecība	20	Drošības tehnikas noteikumi	Darba drošības noteikumi lauksaimniecības darbos.	Veicot lauksaimniecības un dārzkopības darbus pavasarī un rudenī, ievēro drošības noteikumus.
		Telpu iekārtojums un estētiskais noformējums mājoklī: <ul style="list-style-type: none"> • mājokļa funkcijas; • mājokļa iekārtojums; • mājokļa iekārtojuma drošums; • apgaismojums, spuldžu veidi 	Praktiski veic ikdienas uzkopšanas darbus, ievērojot drošības noteikumus.	Iepazīstas ar mēbeļu, istabas iekārtu katalogiem.
		Mājokļa uzkopšana: <ul style="list-style-type: none"> • ikdienas mājas darbi; • ikdienas kopšanas darbi, piederumi, līdzekļi, darba drošība; • mājas kaitēkļi – mušas un odi –, to iznīcināšana 	Veic ikdienas mājas darbus. Zina ikdienas kopšanas darbus, piederumus, līdzekļus, darba drošību. Pazīst mājas kaitēkļus – mušas un odus –, zina to iznīcināšanas veidus.	Uzskaita ikdienas mājas darbus. Plāno telpu ikdienas kopšanas darbus. Izvēlas darbarīkus un piederumus ikdienas kopšanas darbiem. Uzkopj telpas, izmantojot atbilstošus tīrīšanas līdzekļus. Izvēlas līdzekļus mušu un odu iznīcināšanai.
		Sadzīves ķīmija un apkārtējā vide: tīrīšanas līdzekļi un piederumi	Mācās izvēlēties tīrīšanas līdzekļus un piederumus.	Uzkopj telpas, izmantojot atbilstošus tīrīšanas līdzekļus.
		Patērētājzinības: ienākumu veidi	Mācās izprast, kādi ir ģimenes ienākumu veidi.	Pēta un analizē, kā tiek izlietoti naudas līdzekļi ģimenē.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Augu audzēšana, kopšana: puķu audzēšana un kopšana	Ir priekšstats par puķu audzēšanu un kopšanu.	Audzē un kopj puķes rudenī un pavasarī.
Apģērbs un tā izgatavošana	80	Drošības noteikumi	Zina drošības noteikumus, strādājot ar asiem priekšmetiem (adatām, šķērēm), elektriskajām ierīcēm (šujmašīnu, gludekli).	Pārrunā, pieraksta drošības noteikumus.
		Darba vietas iekārtošanas prasības šūšanas nodarbībās	Zina, kā racionāli organizēt savu darba vietu; prot uzturēt kārtību darba vietā.	Iepazīstas ar piederumiem un iekārtām darba vietā. Iekārto savu darba vietu un individuālos darba piederumus.
		Tekstilmateriāli: <ul style="list-style-type: none"> • tekstilšķiedras; • augu valsts tekstilšķiedras; • kokvilna, tās īpašības, apzīmējumi; • kokvilnas audumi, to lietojums; • audekla pinums, velki, audi, eģe; • auduma labā un kreisā puse 	Zina augu izcelsmes tekstilšķiedras. Atšķir kokvilnas audumus. Nosaka auduma labo un kreiso pusi, velkus, audus, eģi.	Salīdzina dažādus audumus, nosaka tekstilšķiedru īpašības. Nosaka auduma labo un kreiso pusi, velkus, audus un eģi.
		Tehnoloģijas: <ul style="list-style-type: none"> • roku dūrieni – sadiegumdūrieni, iezīmējumdūrieni; • mašīnvīles – sašuvumvīle, nolocījumvīle un dubultvīle; • izstrādājuma šūšanas secība; • salikuma vienību apstrāde; • gludināšana; 	Mācās šūt roku dūrienus – iezīmējamo dūrienu, taisno sadiegumdūrienu. Mācās šūt mašīnvīles – sašuvumvīli, nolocījumvīli, dubultvīli. Mācās sagatavot audumu piegriešanai un piegriezt to. Mācās sadiegt piegriezumdetaļas, sašūt ar šujmašīnu, gludināt.	Šuj roku dūrienus. Šuj mašīnvīles un veido paraugu kolekciju. Sagatavo audumu piegriešanai un piegriež to. Sadiedz piegriezumdetaļas, sašuj ar šujmašīnu un gludina.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		<ul style="list-style-type: none"> izstrādājuma vērtēšana 	Mācās šūt taisnstūra priekšmetu.	Šuj taisnstūra priekšmetu. Vērtē izstrādājumu. Sakārto savu darba vietu.
		Apģērba kopšana, labošana: <ul style="list-style-type: none"> pagu piešūšana; pagas atrašanās vietas noteikšana 	Prot piešūt pogas, nosaka pogas atrašanās vietu apģērbā.	Šuj pogas.
Tekstildarbi	90	Etnogrāfija, lietišķā māksla: <ul style="list-style-type: none"> tautas māksla; amatniecības nozares Latvijā; latviešu etnogrāfiskais raksts un tā izmantošana sadzīves priekšmetos un apģērbā 	Gūst priekšstatu par materiālo un garīgo kultūru. Ir zināšanas par etnogrāfiskā raksta simbolisko nozīmi.	Zīmē, veido no aplikācijas, izšuj etnogrāfiskās zīmes.
		Tekstildarbu kompozīcija: <ul style="list-style-type: none"> kompozīcijas pamatelementi; līniju ritmi; krāsu mācība 	Spēj saskatīt līniju ritmus attēlā, ainavā, tekstildarbā. Zīmē krāsu apli. Pazīst pamatkrāsas un blakus krāsas.	Izpilda vingrinājumus dažādās tehnikās.
		Adīšana: <ul style="list-style-type: none"> valdziņu uzmešana; labiskais valdziņš; plāksnes veida izstrādājuma adīšana 	Māk uzvest valdziņus. Māk adīt labiskos valdziņus. Māk veidot adījuma malas.	Uzmet valdziņus. Ada labiskos valdziņus. Ada vienkāršu sadzīves priekšmetu.
		Tamborēšana: <ul style="list-style-type: none"> pīnīte; īsie stabiņi 	Apgūst tamborēšanas pamatprasmes. Māk tamborēt pīnīti.	Tamborē īso stabiņu rakstus. Tamborē vienkāršu sadzīves

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
			Māk tamborēt īso stabiņu rakstus. Saprot, kā veidot tamborējuma malas.	priekšmetu.
		Izšūšana: <ul style="list-style-type: none"> krāsaino darbu dūrieni; priekšmeta izšūšana 	Gūst priekšstatu par izšūšanas tehnikām. Apgūst krāsaino darbu dūrienus. Apgūst prasmi izšūt vienkāršu priekšmetu. Iepazīstas ar izšūšanā izmantojamām palīgierīcēm – rāmi, uzpirkstēni, rokdarbu šķērītēm, diega vērēju. Izvēlas un saskaņo darbarīkus, audumu un diegus. Mācās novērtēt materiālu un darba piederumu izmaksas.	Vingrinās izšūt krāsaino darbu dūrienus. Izšuj izvēlēto sadzīves priekšmetu.
		Aušana: pīnītes un aukliņas	Mācās izvēlēties piemērotus materiālus pīnīšu un aukliņu gatavošanai. Pin pīnītes un aukliņas.	Gatavo pīnītes un aukliņas.
		Batikošana: notinumu veidošana	Ievēro drošības noteikumus batikojot. Mācās izprast, kā veidojas notinumu batika.	Batiko darbus notinumu tehnikā.

6. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Uzturs	20	Uzturvielas: <ul style="list-style-type: none"> • uzturvielas, to nozīme organismā; • uztura piramīda; • uzturvielu enerģētiskā vērtība 	Gūst priekšstatu par uzturvielām. Ir izpratne par veselīga, daudzveidīga uztura nozīmi.	Mācās salīdzināt uzturlīdzekļu enerģētisko vērtību. Iespēju robežās izvēlas veselīgus ēdienus.
		Ēdiena gatavošana: <ul style="list-style-type: none"> • sviestmaizes; • olu ēdieni; • karstie dzērieni 	Ir priekšstats par sviestmaižu, olu ēdienu un karsto dzērienu veidiem. Gatavo ēdienus pēc receptēm.	Sagatavo nepieciešamo darbam virtuvē – darba tērpu, produktus, darbarīkus u. c. Gatavo un pasniedz sviestmaizes, olu ēdienus un karstos dzērienus. Uztur kārtībā un pēc darba sakārto darba vietu.
		Galda klāšana: <ul style="list-style-type: none"> • galda klājums brokastīm un vakariņām; • galdauta, piederumu, trauku izvēle; • uzvedība pie galda 	Saprot galda klājuma estētisko nozīmi. Zina noteikumus, kā uzvesties pie galda.	Mācās izvēlēties atbilstošus traukus, galdautu. Mācās uzklāt galdau, noformēt un pasniegt ēdienus. Ievēro uzvedības noteikumus pie galda.
Mājsaimniecība	20	Drošības tehnikas noteikumi	Zina drošības noteikumus, strādājot ar asiem priekšmetiem (adatām, šķērēm), elektriskajām ierīcēm (šujmašīnu, gludekli).	Pārrunā, pieraksta drošības noteikumus.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		<p>Telpu iekārtojums un estētiskais noformējums mājoklī:</p> <ul style="list-style-type: none"> • paaugstinātas bīstamības zonas mājoklī; • mājokļa iknedēļas uzkopšana; • virtuve un priekšnams 	<p>Mācās novērtēt, kādas varētu būt paaugstinātas bīstamības zonas mājoklī.</p> <p>Mācās racionālā secībā veikt virtuves uzkopšanas darbus.</p>	<p>Pārrunā, izpēta, novērtē bīstamās zonas mājoklī.</p>
		<p>Sadzīves ķīmija un apkārtējā vide:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trauku mazgāšanas līdzekļi; • brīdinājuma zīmes uz sadzīves ķīmijas līdzekļiem; • sadzīves atkritumi 	<p>Zina, kādus tīrīšanas līdzekļus jālieto, mazgājot traukus.</p> <p>Ir priekšstats par brīdinājuma zīmēm uz sadzīves ķīmijas līdzekļiem.</p> <p>Gūst priekšstatu par atkritumu šķirošanas nepieciešamību.</p> <p>Zina, ka sadzīves atkritumu pārstrāde saudzē vidi.</p>	<p>Izmanto tīrīšanas līdzekļus telpu uzkopšanā.</p> <p>Iepazīstas ar informāciju un brīdinājuma zīmēm uz sadzīves ķīmijas līdzekļiem.</p>
		<p>Patērētājzinības:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mājas ekonomika; • ģimenes budžets 	<p>Iegūst informāciju par ģimenes budžeta plānošanu, ienākumiem un izdevumiem.</p>	<p>Plāno ģimenes budžetu – ienākumus un izdevumus.</p>
		<p>Augu audzēšana, kopšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • puķu audzēšana un kopšana; • lauksaimniecības darbi pavasarī un rudenī 	<p>Ir priekšstats par puķu audzēšanu un kopšanu.</p> <p>Zina lauksaimniecības darbus pavasarī un rudenī.</p>	<p>Audzē un kopj puķes.</p> <p>Veic lauksaimniecības darbus pavasarī un rudenī.</p>
Apģērbs un tā izgatavošana	80	<p>Drošības noteikumi</p>	<p>Zina drošības noteikumus, strādājot ar asiem priekšmetiem (adatām, šķērēm), elektriskajām ierīcēm (šujmašīnu, gludekli).</p>	<p>Pārrunā un pieraksta drošības noteikumus.</p>
		<p>Darba vietas iekārtošanas prasības šūšanas nodarbībās</p>	<p>Zina, kā racionāli organizēt savu darba vietu, prot uzturēt kārtību darba vietā.</p>	<p>Iepazīstas ar piederumiem un iekārtām darba vietā.</p>

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
				Iekārto savu darba vietu un individuālos darba piederumus.
		Tekstilmateriāli: <ul style="list-style-type: none"> • kokvilnas, lina vilnas dzijas, diegi, audumi; • audumu pinumi 	Mācās atšķirt dažādu šķiedru diegus, dzijas, audumus. Mācās pazīt audumus, audumu pinumus, diegu virzienus audumā.	Veido diegu, dziju, audumu kolekciju.
		Tehnoloģijas: <ul style="list-style-type: none"> • šujmašīnas sagatavošana darbam; • darba vietas organizēšana; • rokas dūrieni – taisnie atšuvumdūrieni; • slīpie atšuvumdūrieni; • uzlikumvīle; • izstrādājuma šūšanas secība; • salikuma vienību apstrāde; • savilkumi; • stūru veidošana; • gludināšana; • izstrādājuma vērtēšana 	Mācās uztīt diegu, regulēt dūriena garumu un augšējā diega spriegojumu. Prot iekārtot savu darba vietu, to uzturēt kārtībā. Ievēro sanitārās higiēnas un darba drošības noteikumus, strādājot ar šujmašīnu. Mācās šūt taisno atšuvumdūrienu un slīpo atšuvumdūrienu. Mācās šūt uzlikumvīli. Mācās šūt savilkumu, uzlikumvīli, veidot stūrus.	Uztin diegu, regulē dūrienu garumu un augšējā diega spriegojumu. Sakārto savu darba vietu un uztur to kārtībā. Ievēro darba drošības noteikumus. Šuj roku dūrienus. Šuj uzlikumvīli. Šuj izvēlēto izstrādājumu, izmantojot apgūtās zināšanas un prasmes.
		Apģērba kopšana, labošana: vīļu labošana	Mācās novērtēt un labot saplīsušas vīles apģērbā.	Vingrinās vīļu labošanā (šujot ar roku un ar šujmašīnu).
Tekstildarbi	90	Etnogrāfija, lietišķā māksla: <ul style="list-style-type: none"> • materiālās un garīgās kultūras vienotība; • krāsu saskaņošana tekstildarbā; • rakstu zīmju izmantošana 	Gūst priekšstatu par amatniecības pirmssākumiem, kā arī par amatu prasmēm mūsdienās.	Praktiski iepazīst amatnieku darinājumus.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		apgērbā		
		<p>Tekstildarbu kompozīcija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dažādu dūrienu izmantošana darba kompozīcijā; • elementu kārtojums kompozīcijā; • joslu veidi 	<p>Apgūst prasmi grupēt dažādus dūrienus darba kompozīcijā.</p> <p>Rod izpratni par elementu kārtojumu kompozīcijā, apgūst joslu veidus.</p>	<p>Grafiski attēlo joslu veidus un elementu kārtojumu kompozīcijā.</p> <p>Izvēlas saskaņotas krāsas tekstildarbam.</p>
		<p>Adīšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • labiskie, kreiliskie valdziņi; • tehniskie apzīmējumi; • plākšņveida un cilindraveida adījums 	<p>Atkārtoti valdziņu uzmešanu, labisko valdziņu adīšanu.</p> <p>Ada kreiliskos valdziņus.</p> <p>Ada rakstus pēc tehniskā zīmējuma.</p>	<p>Vingrinās adīšanas tehnikas apgūvē.</p> <p>Darina sadzīves priekšmetu.</p>
		<p>Tamborēšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vienkāršie stabiņi; • tehniskais zīmējums 	<p>Ir priekšstats par tamborēšanas vēsturi.</p> <p>Apgūst prasmi tamborēt pēc vienkārša tehniskā zīmējuma.</p> <p>Apgūst prasmi tamborēt vienkāršu priekšmetu.</p> <p>Iegūst zināšanas par tamborējuma formēšanu un kopšanu.</p>	<p>Tamborē pēc vienkārša tehniskā zīmējuma. Gludina tamborējumus. Izvērtē paveikto darbu.</p> <p>Ievēro drošības noteikumus tamborējot.</p>
		Izšūšana: krāsaino darbu tehnika	<p>Gūst priekšstatu par izšūšanas tehnikām.</p> <p>Apgūst krāsaino darbu dūrienus.</p> <p>Apgūst prasmi izšūt vienkāršu priekšmetu.</p> <p>Iepazīstas ar izšūšanā izmantojamām palīgierīcēm – rāmi, uzpirkstēni, rokdarbu šķērītēm, diega vērēju.</p> <p>Izvēlas un saskaņo darbarīkus, audumu un diegu.</p>	<p>Vingrinās izšūt krāsaino darbu dūrienus.</p> <p>Izšuj un izrotā sadzīves lietu.</p>

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
			Mācās novērtēt materiālu un darba piederumu izmaksas.	
		Aušana: pīnīšu aušana	Zina, kādi darbarīki nepieciešami, lai austu pīnītes. Mācās sagatavot diegus pīnītes aušanai. Vingrinās pīnīšu aušanā.	Sagatavo diegus aušanai. Auž pīnītes.
		Batikošana: rokas dūrienu izmantošana	Atkārti krāsu jaukšanas principus. Batiko, auduma savilkšanai izmantojot rokas sašuvuma dūrienus.	Batiko audumus. Ievēro darba drošību. Izgatavo sadzīves priekšmetu, izmantojot batikošanas tehniku.

7. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Uzturs	20	Uzturvielas: <ul style="list-style-type: none"> • uzturvielu bioloģiskā vērtība, to nozīme organismā; • uztura režīms; • dažādu produktu sākotnējā izcelsme 	Apgūst zināšanas par pilnvērtīgu uzturu. Mācās novērtēt ēdienkarti, ievērojot veselīga uztura un ekonomiskos nosacījumus. Gūst zināšanas par dažādu produktu sākotnējo izcelsmi.	Salīdzina produktu uzturvērtību, izmantojot uzturlīdzekļu ķīmiskā sastāva tabulas. Iepazīstas ar informāciju uz preču etiķetēm, mācās to izvērtēt.
		Ēdiena gatavošana: produktu pirmapstrāde	Zina drošības noteikumus, strādājot virtuvē. Gūst priekšstatu par produktu kvalitātes noteikšanu. Veic dārzeņu pirmapstrādi. Saprot, kā ēdiena gatavošanas procesā var rasties uzturvielu zudumi. Zina, kuri produktu apstrādes un ēdiena gatavošanas veidi labāk ļauj saglabāt uzturvērtību.	Veic dārzeņu pirmapstrādi. Mācās novērtēt ēdiena kvalitāti. Gatavo dārzeņu ēdienus. Raksta ēdiena receptes.
		Galda klāšana: pusdienu galds	Mācās izvēlēties galdautus, traukus, galda piederumus pusdienu galda klāšanai. Zina, kā jāuzvedas pie galda.	Klāj pusdienu galdu. Raksta ēdiena receptes. Gatavo sakņu ēdienus.
Mājsaimniecība	20	Drošības tehnikas noteikumi	Zina, kā rīkoties nelaimes gadījuma novēršanai.	Zina, kā rīkoties, ja noticis nelaimes gadījums.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		<p>Telpu iekārtojums un estētiskais noformējums mājoklī:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dzīvojamās istabas iekārtošana; • mājokļa iknedēļas uzkopšana; • mēbeļu kopšana 	<p>Zina, kā iekārtot dzīvojamo telpu.</p> <p>Saprot ērtas un skaistas telpas iekārtojuma pamatprincipus; saprot racionālas darba vietas iekārtošanas un kārtības uzturēšanas nepieciešamību.</p> <p>Gūst zināšanas un prasmes iknedēļas dzīvokļa uzkopšanas darbu veikšanā.</p> <p>Apzinās savu līdzaļību un ieguldījumu ikdienas mājas darbu veikšanā.</p>	<p>Telpu iekārtojuma modelēšana plaknē.</p> <p>Uzkopj telpas, izmantojot ķīmiskos un dabīgos tīrīšanas līdzekļus.</p>
		Sadzīves ķīmija un apkārtējā vide: mēbeļu un stikla virsmu tīrīšanas līdzekļi	<p>Gūst zināšanas par sadzīves ķīmijas līdzekļu pareizu izvēli, lietošanu un uzglabāšanu.</p> <p>Gūst zināšanas par sadzīves ķīmijas līdzekļu lietošanas pozitīvo un negatīvo (dabai kaitīgo) aspektu.</p>	<p>Lasa informāciju uz ķīmisko tīrīšanas līdzekļu etiķetēm.</p> <p>Tīra stikla priekšmetus un mēbeles, izvēloties piemērotus tīrīšanas līdzekļus un piederumus.</p>
		Patērētājzinības: patēriņa preču un pārtikas produktu izvēle	<p>Attīsta prasmes preču kvalitātes un cenu salīdzināšanā.</p> <p>Mācās lasīt informāciju no pirkumu apliecinoša dokumenta (kases čeki).</p>	<p>Veic pētījumu par preču cenām tirdzniecības vietās.</p> <p>Salīdzina kases čekus, kas saņemti dažādās tirdzniecības vietās.</p> <p>Iepazīstas ar sadzīves ierīču enerģijas patēriņu.</p>
		Augu audzēšana, kopšana: apstādījumi	Gūst priekšstatu par apstādījumu veidošanu, to nozīmi.	Aplūko uzziņu literatūru par apstādījumu veidošanu un kopšanu.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Apģērbs un tā izgatavošana	80	Drošības noteikumi	Zina drošības noteikumus, strādājot ar asiem priekšmetiem (adatām, šķērēm), elektriskajām ierīcēm (šujmašīnu, gludekli).	Pārrunā un pieraksta drošības noteikumus.
		Darba vietas iekārtošanas prasības šūšanas nodarbībās	Zina, kā racionāli organizēt savu darba vietu. Uztur kārtību darba vietā.	Iepazīstas ar piederumiem un iekārtām darba vietā. Iekārto savu darba vietu un individuālos darba piederumus.
		Tekstilmateriāli: • kokvilnas un lina diegi, vilnas dzija; • audumu pinumi; • labā, kreisā puse	Mācās atšķirt kokvilnas un lina diegus, vilnas dziju. Saprot, kā veidojas audumu pinumi. Atšķir auduma labo, kreiso pusi.	Nosaka un novērtē dabīgās šķiedras. Pēta vilnas šķiedras īpašības, nosaka tās esamību audumā. Vingrinās noteikt dažādu audumu labo un kreiso pusi.
		Tehnoloģijas: griezummalu apdare (piejostas apstrāde, aizdare)	Mācās veidot izstrādājumu no ieceres līdz gatavai lietai.	Vingrinās griezummalu apstrādē. Šuj izstrādājumu, izmantojot apgūtās iemaņas.
		Apģērba kopšana, labošana: • sezonas apģērba kopšana, uzglabāšana; • izstrādājuma garuma regulēšana	Mācās, kā saīsināt gatavu izstrādājumu. Mācās, kā sagatavot apģērbu uzglabāšanai.	Vingrinās apģērba garuma saīsināšanā (svārkiem, biksēm). Tīra, gludina sezonas apģērbus.
Tekstildarbi	90	Etnogrāfija, lietišķā māksla	Gūst priekšstatu par latviešu etnogrāfiskajām zīmēm un simboliem. Gūst informāciju par tautas mākslas meistariem Latvijā.	Zīmē etnogrāfiskas zīmes. Mācību ekskursija pie tautas daiļamata meistariem.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Tekstildarbu kompozīcija	<p>Apgūst kompozīcijas pamatelementus – formu, faktūru, krāsas.</p> <p>Gūst priekšstatu par kompozīcijas izstrādi iecerētajam tekstildarbam.</p>	Izmantojot dažādas tehnikas, vingrinās kompozīciju veidošanā plānotajiem tekstildarbiem.
		<p>Adīšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adījuma tehniskais zīmējums; • adīšana ar divu krāsu dzijām; • apaļa adījuma veidošana 	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Ada rakstus ar divu krāsu dzijām.</p> <p>Ada cilindrveida adījumu.</p>	<p>Ada rakstus no divu krāsu dzijām.</p> <p>Ada apaļu adījumu.</p>
		<p>Tamborēšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tamborējuma tehniskais zīmējums; • dažādas formas tamborējumi (aplis, kvadrāts) 	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Tamborē dažādas formas tamborējumus (apli, kvadrātu) pēc tehniskā zīmējuma.</p>	Tamborē darbus, izmantojot apgūtas iemaņas.
		Izšūšana: dūrieni balto darbu tehnikā	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Izšuj dūrienus balto darbu tehnikā.</p>	Izšuj izstrādājumu, izmantojot apgūtos dūrienu veidus.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Aušana: vienkāršs auduma pinums	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p>	<p>Sagatavo velku diegus auduma veidošanai.</p> <p>Auž vienkāršu audumu.</p>
		<p>Batikošana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • locījumu batika; • šablonu batika 	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Apgūst prasmi veidot batikas, izmantojot locījumus, šablonus.</p>	<p>Batiko audumu, izmantojot apgūtās tehnikas.</p>

8. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Uzturs	30	Uzturvielas: <ul style="list-style-type: none"> • uzturvielu ķīmiskais sastāvs; • uztura saistība ar slimībām; • uztura ietekme uz veselību; • uzturvielu ieteicamās attiecības 	Gūst priekšstatu par uzturvielu ķīmisko sastāvu. Gūst informāciju par pirmās palīdzības sniegšanu saindēšanās gadījumos. Gūst zināšanas par slimībām, kas saistītas ar uzturu (anoreksija, bulīmija u. c.).	Pieraksta informāciju par pirmās palīdzības sniegšanu saindēšanās gadījumā. Pieraksta informāciju par bīstamām slimībām, ko izraisa nepareizs uzturs.
		Ēdiena gatavošana: <ul style="list-style-type: none"> • gaļas ēdieni; • saldie ēdieni 	Zina drošības noteikumus, strādājot virtuvē. Gūst priekšstatu par produktu kvalitātes noteikšanu. Veic gaļas pirmapstrādi. Saprot, kā ēdienu gatavošanas procesā var rasties uzturvielu zudumi. Zina, kuri produktu apstrādes un ēdienu gatavošanas veidi labāk ļauj saglabāt uzturvērtību.	Veic gaļas pirmapstrādi. Mācās novērtēt produktu kvalitāti. Gatavo gaļas ēdienus. Gatavo saldus ēdienus. Raksta ēdienu receptes.
		Galda klāšana: <ul style="list-style-type: none"> • svētku galda klājumi; • viesu uzņemšana, telpu sagatavošana viesībām; • galda klājumu stili un veidi 	Gūst zināšanas par ģimenes svinību organizēšanu, viesu uzņemšanu. Apgūst prasmi klāt dažādus galda klājumus, izvēlēties galdautu, traukus.	Klāj dažādu stilu galda klājumus.
Mājsaimniecība	30	Drošības tehnikas noteikumi: <ul style="list-style-type: none"> • elektrotraumas; • rīcība nelaimes gadījumos 	Gūst zināšanas, kā jāsniedz pirmā palīdzība elektrotraumas gadījumā, kā novērst elektrotraumu cēloņus sadzīvē vai pievērst tiem pieaugušo uzmanību.	Noraksta elektrodrošības noteikumus pēc dotā parauga.
		Telpu iekārtojums un estētiskais noformējums mājoklī: guļamistaba un atpūtas zona	Gūst priekšstatu par telpu estētisko noformēšanu un gaumīgu iekārtošanu.	Plāno telpu iekārtojumu.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Mājokļa uzkopšana: sadzīves tehnika	Apgūst zināšanas par sadzīves tehnikas lietošanu un kopšanu.	Vēro mācību filmu par sadzīves tehnikas lietojumu.
		Sadzīves ķīmija un apkārtējā vide: mājas kaitēkļu profilakse, apkarošanas līdzekļi	Gūst informāciju par mājas kaitēkļiem, to apkarošanu.	Iepazīst mājas kaitēkļu apkarošanas līdzekļus.
		Patērētājzinības: mājokļa uzturēšanas izmaksas	Rod priekšstatu par mājas uzturēšanas izmaksām, to uzskaiti, taupīšanas iespējām. Apgūst prasmi atrast vajadzīgo informāciju reklāmā, kritiski to izvērtēt.	Mācās atrast sev nepieciešamo informāciju internetā, reklāmas avīzēs u. c.
		Augi: augļu koki un ogulāji	Gūst informāciju par augļu koku un ogulāju dažādību, to izmantošanu. Iegūst zināšanas par drošības tehnikas noteikumiem, veicot lauksaimniecības un dārzkopības darbus.	Salīdzina Latvijā audzēto produkciju ar importēto.
Apģērbs un tā izgatavošana	100	Drošības noteikumi	Zina drošības noteikumus, strādājot ar asiem priekšmetiem (adatām, šķērēm), elektriskajām ierīcēm (šujmašīnu, gludekli).	Mācās iekārtot šūšanai paredzētu darba vietu.
		Tekstilmateriāli: • mākslīgo šķiedru dzijas, diegi; • audumu pinumi; • diegu virzieni, slīpais diegs	Mācās atšķirt mākslīgo un dabīgo šķiedru diegus un dziļu. Saprot, kā veidojas audumu pinumi. Atšķir auduma labo, kreiso pusi, nosaka slīpā diega virzienu.	Nosaka un novērtē dabīgās un mākslīgās šķiedras. Vingrinās noteikt dažādu audumu labo un kreiso pusi, auduma slīpā diega virzienu.
		Tehnoloģijas: griezummalu apdare (kakle, roce)	Mācās veidot izstrādājuma darināšanas no ieceres līdz gatavai lietai secības plānošanu.	Izpilda vingrinājumus griezummalu apdarē.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Apģērba kopšana, labošana – aizdares labošana	Atārda saplīsušu rāvējslēdži un šuj to vēlreiz.	Atārda rāvējslēdži, pāršuj to. Iediedz un iešuj jaunu rāvējslēdži.
Tekstildarbi	120	Etnogrāfija, lietišķā māksla	Gūst priekšstatu par latviešu etnogrāfiskajām zīmēm un simboliem. Gūst informāciju par tautas mākslas meistariem Latvijā.	Zīmē etnogrāfiskas zīmes. Mācību ekskursija pie daļamata meistariem.
		Tekstildarbu kompozīcija	Apgūst kompozīcijas pamatelementus – formu, faktūru, krāsas. Gūst priekšstatu par kompozīcijas izstrādi iecerētajam tekstildarbam.	Izmantojot dažādas tehnikas, vingrinās kompozīciju veidošanā paredzamajiem tekstildarbiem.
		Adīšana: • adījuma tehniskais zīmējums; • cilindrveida adījums	Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā. Prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus. Ada rakstus ar divu krāsu dzijām. Ada cilindrveida adījumu.	Ada rakstus no divu krāsu dzijām. Ada apaļu adījumu.
		Tamborēšana: • tamborējuma tehniskais zīmējums; • rūtiņu tamborējums; • raksta veidošana uz tamborēta pamata	Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā. Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus. Tamborē rakstu uz rūtiņu tamborējuma pamata.	Tamborē darbus, izmantojot apgūtās iemaņas.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Izšūšana: dūrieni klājdūrienu tehnikā	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Izšuj klājdūrienu tehnikā.</p>	Izšuj izstrādājumu, izmantojot apgūtos dūrienu veidus.
		Aušana: gobelēns	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Apgūst aušanu gobelēnu tehnikā.</p>	<p>Sagatavo velku diegus auduma veidošanai.</p> <p>Auž gobelēnu tehnikā.</p>
		Batikošana: aukstā batika	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Apgūst prasmi veidot auksto batiku.</p>	Batiko audumu, izmantojot apgūto tehniku.

9. klase

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Uzturs	10	Uzturvielas: <ul style="list-style-type: none"> • pilnvērtīgs uzturs gada laikā; • pārtikas piedevas 	Saprot uzturvielu nozīmi cilvēka organismā dažādos gadalaikos. Gūst priekšstatu par pārtikas piedevām, to ietekmi uz veselību.	Veido katram gadalaikam ieteicamo ēdienkarti. Lasa un izvērtē informāciju uz pārtikas produktu etiķetēm.
		Ēdiena gatavošana: mīklas izstrādājumu gatavošana	Zina drošības noteikumus, strādājot virtuvē. Gūst priekšstatu par produktu kvalitātes noteikšanu. Zina, kādus produktus jāizvēlas, lai gatavotu dažādas mīklas pēc receptes. Mācās produktus svērt un mērīt, ievērojot receptē norādīto produktu daudzumu.	Gatavo mīklu pēc receptes. Cep izstrādājumus no pagatavotās mīklas. Mācās novērtēt ēdienu kvalitāti.
		Galda klāšana: <ul style="list-style-type: none"> • svinību galds; • pikniks 	Zina, kādi trauki, galda piederumi un galda rotājumi jāizmanto svētku galda klāšanai.	Klāj svinību galdu.
Mājsaimniecība	10	Drošības tehnikas noteikumi	Atkārtο zināšanas par ugunsdrošības noteikumiem. Zina, kā rīkoties nelaiemes gadījuma novēršanā. Zina, kā rīkoties, ja noticis nelaiemes gadījums. Prot atbilstoši reaģēt, izsaukt palīdzību, sniegt pirmo palīdzību.	Analizē rīcību ugunsnelaiemes gadījumā.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		<p>Telpu iekārtojums un estētiskais noformējums mājoklī:</p> <ul style="list-style-type: none"> • saimniecības telpas; • mājokļa uzkopšana; • sezonas tīrīšanas darbi 	<p>Izprot saimniecības telpu nozīmi.</p> <p>Mācās kopt telpas.</p> <p>Gūst zināšanas un prasmes par telpu sezonas tīrīšanas darbiem, māc izvēlēties piemērotus līdzekļus un piederumus uzkopšanas darbu veikšanā.</p> <p>Apzinās savu līdzdalību un ieguldījumu mājas darbu veikšanā.</p> <p>Novērtē estētisku iekārtojumu.</p>	<p>Telpu iekārtojuma modelēšana plāknē.</p> <p>Uzkoj telpas, izmantojot ķīmiskos tīrīšanas līdzekļus.</p>
		Sadzīves ķīmija un apkārtējā vide: vides piesārņojums	<p>Ir priekšstats par tīras vides saglabāšanas nozīmi un iespējām.</p> <p>Gūst zināšanas par faktoriem, kas piesārņo dabu (sadzīves ķīmija, izplūdes gāzes utt.).</p>	<p>Lasa informāciju uz ķīmisko tīrīšanas līdzekļu etiķetēm.</p> <p>Veic pētījumu par dabai kaitīgajām vielām.</p> <p>Mācās lietot videi draudzīgus līdzekļus.</p> <p>Pēta sadzīves atkritumu pārstrādes veidus.</p>
		Patērētājinības	<p>Attīsta prasmes preču kvalitātes un cenu salīdzināšanā.</p> <p>Ir priekšstats par jaunāko tehnoloģiju piedāvājumu mājāsaimniecībā.</p> <p>Saprot, kā racionāli un videi labvēlīgi izvēlēties un iegādāties ikdienā nepieciešamās preces; izprot, kāpēc nepieciešams saglabāt pirkumu apliecinājumus (kases čekus).</p>	<p>Veic pētījumu tirdzniecības vietās par preču cenām.</p> <p>Iepazīstas ar sadzīves ierīču enerģijas patēriņu.</p>
		Augi: garšaugu audzēšana, to lietošana	Gūst informāciju par garšaugu dažādību, audzēšanu, kopšanu, izmantošanu.	Apgūst garšaugu sēšanas un audzēšanas paņēmienus.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
Apģērbs un tā izgatavošana	25	Drošības noteikumi	Zina drošības noteikumus, strādājot ar asiem priekšmetiem, elektriskajām ierīcēm.	Pārrunā darba drošības noteikumus, pieraksta tos.
		Darba vietas iekārtošanas prasības šūšanas nodarbībās	Zina, kā racionāli organizēt savu darba vietu. Prot uzturēt kārtību darba vietā.	Iepazīstas ar piederumiem un iekārtām darba vietā. Iekārto savu darba vietu un individuālos darba piederumus.
		Tekstilmateriāli: <ul style="list-style-type: none"> • mākslīgās šķiedras; • dzijas, diegi; • trikotāža, tās īpašības 	Mācās pazīt un atšķirt dabīgo un mākslīgo šķiedru materiālus. Iegūst zināšanas par tekstilmateriālu pozitīvajām un negatīvajām īpašībām.	Vingrinās materiālu pazīšanā. Veido diegu, audumu kolekciju.
		Tehnoloģijas	Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā. Pazīst jaunākās paaudzes šūšanas iekārtas.	Apvieno dažādus tehnoloģiskos procesus izstrādājuma izgatavošanā (pēc izvēles).
		Apģērba kopšana, labošana: gatava apģērba pielāgošana, mākslinieciskā noformēšana	Saprot, ka rokdarbus izmanto gatavu izstrādājumu papildināšanai.	Izmantojot dažādas apgūtās tehnikas, veido rotājumu gatavam izstrādājumam.
Tekstildarbi	25	Etnogrāfija, lietišķā māksla	Ir priekšstats par latviešu etnogrāfiskajām zīmēm un simboliem. Gūst informāciju par tautas mākslas meistariem Latvijā.	Zīmē etnogrāfiskas zīmes. Iepazīstas ar mākslas meistarību darbiem mācību ekskursijas laikā.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Tekstildarbu kompozīcija	<p>Apgūst kompozīcijas pamatelementus – formu, faktūru, krāsas.</p> <p>Gūst priekšstatu par kompozīcijas izstrādi iecerētajam tekstildarbam.</p>	Izmantojot dažādas tehnikas, vingrinās kompozīciju veidošanā.
		Adīšana: tekstiltehniku sintēze sadzīves priekšmetā	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Izvēlas izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Aprēķina nepieciešamo valdziņu skaitu apģērba detaļu adīšanai.</p> <p>Ada apģērba detaļas pēc piegrieztnes.</p>	<p>Ada paraugu izvēlētajā rakstā.</p> <p>Aprēķina detaļai nepieciešamo valdziņu skaitu.</p> <p>Ada apģērbu.</p>
		Tamborēšana: tekstiltehniku sintēze sadzīves priekšmetā	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Tamborē pēc tehniskā zīmējuma mežģīnes.</p>	Tamborē izstrādājumu, izmantojot apgūtās tehnikas un rakstus.
		Izšūšana: tekstiltehniku sintēze sadzīves priekšmetā	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Izšuj apgūtajās tehnikās.</p>	Izšuj rotājumus, izmantojot apgūtās tehnikas.

Tēma	Stundu skaits	Temats	Vēlamais rezultāts un mācību darbības	Praktiskā darbība
		Aušana: tekstiltehniku sintēze sadzīves priekšmetā	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p>	<p>Auž izstrādājumu, izmantojot apgūtās tehnikas.</p> <p>Veic izstrādājuma nobeiguma apstrādi.</p>
		Batikošana: zīda apgleznošana	<p>Saprot, ka izstrādājumu darināšana no ieceres līdz gatavai lietai veicama noteiktā secībā.</p> <p>Prot izvēlēties izstrādājuma ieceres īstenošanai nepieciešamos materiālus.</p> <p>Apgūst prasmi apgleznot audumus.</p>	<p>Veido kompozīcijas skices.</p> <p>Apgleznos audumu.</p> <p>Veic zīda apgleznojuma nobeiguma apstrādi.</p>

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Mācību sasniegumu vērtēšanas kārtību speciālās izglītības programmās nosaka Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 492 "Mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība speciālās izglītības programmās". Izglītojamo ar garīgās attīstības traucējumiem mācību sasniegumus vērtē, ievērojot izglītojamo attīstības līmeni, spējas un veselības stāvokli.

Izglītojamā mācību sasniegumus vērtē daudzpusīgi un objektīvi, lai īstenotu šādus principus:

- prasību atklātības un skaidrības princips – prasības tiek formulētas atklāti, skaidri un saprotami atbilstoši izglītojamā attīstības līmenim;
- pozitīvo sasniegumu summēšanas princips – izglītojamā mācību sasniegumi tiek vērtēti, summējot pozitīvos sasniegumus iegaumēšanas un izpratnes, zināšanu praktiskās lietošanas un radošās darbības līmenī;
- vērtējuma atbilstības princips – izglītojamā zināšanu, prasmju un iemaņu vērtēšana notiek atbilstoši izglītojamā attīstības līmenim. Vērtējot tiek ņemts vērā Valsts Pedagoģiski medicīniskās komisijas noteiktais izglītojamā attīstības traucējumu veids, viņa spējas un veselības stāvoklis, attieksme pret mācību darbu;
- vērtējuma noteikšanai izmantoto pārbaudes veidu dažādības princips – mācību sasniegumu vērtēšanā izmanto rakstiskas, mutiskas un kombinētas pārbaudes, individuālo un grupas sasniegumu vērtēšanu un dažādus pārbaudes darbus;
- vērtēšanas regularitātes princips – mācību sasniegumi tiek vērtēti regulāri, lai pārliecinātos par izglītojamā iegūtajām zināšanām, prasmēm, iemaņām un mācību sasniegumu attīstības dinamiku.

Vērtēšana ir mācību procesa sastāvdaļa, tāpēc veicama visā mācību laikā, izvēloties piemērotāko vērtēšanas vietu mācību procesā, vērtēšanas mērķi, vērtēšanas metodisko paņēmieni.

Ir jāizmanto dažādi pārbaudes darba veidi, lai izglītojamajiem būtu iespējams parādīt savas zināšanas un prasmes.

Vērtēšana ir veicama dažādos mācību procesa posmos.

Vērtētājs var būt: pats izglītojamais, klasesbiedri, pedagogs (iekšējā vērtēšana); skolas administrācija, vecāki, eksperti, valsts un pašvaldības institūcijas (ārējā vērtēšana).

Ievadvērtēšana (diagnosticējošā vērtēšana) notiek pirms temata vai mācību kursa sākuma. Tā sniedz informāciju par izglītojamā sagatavotības līmeni, uzsākot tēmas apguvi. Ievadvērtēšana konstatē izglītojamā zināšanas pirms mācību procesa, tēmas apguves uzsākšanas, motivē izglītojamos aktīvam mācību darbam; saskaņo izglītojamo un pedagoga sadarbības formas, precizē mācību mērķus un uzdevumus. Iespējamie metodiskie paņēmieni: saruna, jautājumi un atbildes, praktiskais darbs, novērošana.

Kārtējā vērtēšana (formatīvā vērtēšana) notiek mācību laikā. Tā informē par mācību procesa norisi un konstatē izglītojamo sasniegumus, lai tos uzlabotu, kontrolē un saskaņo mācību procesa norises, mācību mērķa, izmantoto mācību metožu atbilstības. Iespējamie metodiskie paņēmieni: novērošana, praktiskais darbs, darbu mape, izglītojamo pašvērtējums.

Nobeiguma vērtēšana (summatīvā vērtēšana) notiek mācību tēmas beigās. Tā nosaka, kā īstenotas mācību priekšmeta programmas prasības, konstatē izglītojamo zināšanu un prasmju apguves līmeni, beidzot tēmu, mācību gadu. Iespējamie metodiskie paņēmieni: praktiskais darbs, darbu skates, izglītojamo savstarpējais novērtējums.

Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un metodes

Mācību līdzekļi

1. Mācību literatūra

1.1. Ieteicamās mācību grāmatas (sk. IZM ISEC izdotos ieteicamās mācību literatūras sarakstus).

1.2. Uzziņu literatūra: enciklopēdijas, mājturības un tehnoloģiju rokasgrāmatas, uzturlīdzekļu ķīmiskā sastāva tabulas, populārzinātniskie žurnāli un citi preses izdevumi, kuros ietverta mācību priekšmetam aktuāla informācija.

1.3. Periodiskie izdevumi.

1.4. Interneta resursi.

2. Uzskates un tehniskie līdzekļi, iekārtas

2.1. Uzskates līdzekļi: tabulas, plakāti u. tml.

2.2. Tehniskie līdzekļi un iekārtas: dažādas iekārtas un ierīces – ledusskapis, plīts, izlietne, mikseris u. c.; piederumi ēdienu gatavošanai un galda klāšanai; darba aizsardzības līdzekļi, piederumi drošībai un uzkopšanas darbiem; darbmašīnas, ierīces – šujmašīna, spogulis, manekens, gludeklis, gludināmais dēlis; darbarīki un piederumi pīšanai, aušanai, adīšanai, tamborēšanai, auduma piegriešanai un izstrādājuma šūšanai, izšūšanai, batikošanai, auduma vai tekstilizstrādājuma apdrukai, apgleznošanai un citām tehnoloģijām pēc pedagoga izvēles; materiāli daudzveidīgu tehniku apguvei – papīrs (dažādu struktūru, reljefu papīrs, kartons u. c.), tekstilmateriāli un dabas materiāli, palīgmateriāli – rāmji darbu eksponēšanai, līmlentes, knaibles u. c.; darba aizsardzības līdzekļi, piederumi drošībai un uzkopšanas darbiem – suku, dvieļi, mazgāšanas līdzekļi, paplātes, tekstilmateriālu atgriezumam tvertne; pirmās palīdzības aptieciņa.

Mācību metodes

Mācību priekšmeta apgūvē iespējams izmantot dažādas mācību metodes, ievērojot izglītojamo spējas, attīstības līmeni, veselības stāvokli.

Metode	Skaidrojums	Piemēri
Apskats	Pedagogs rosina izzināt situāciju par kādu jautājumu. Izglītojamie iegūst informāciju no vecākiem, draugiem, paziņām (veicot aptauju), no grāmatām, žurnāliem, rezultātus apkopo.	Apkopo informāciju par amatu meistariem (kulināri, audējas, kalēji, pinēji, podnieki, namdari, jumīķi).
Āra nodarbības	Pedagogs sagatavo jautājumus vai uzdevumus, uz kuriem izglītojamie atbildi var rast dabā. Izglītojamie var vākt dabas materiālus, novērot, veikt mērījumus. Klasē vai mājās sagatavo pārskatu par paveikto.	Savāc dažādu koku lapas, ko izmanto aplikācijās. Uzdevums kompozīcijā: izglītojamie aplūko dabas objektus un, izmantojot zīmuli vai krītiņus, atveido dažādas faktūras.
Darbs ar tekstu	Pedagogs piedāvā tekstus lasīšanai (atbilstoši izglītojamo lasīšanas tehnikas apguves līmenim) vai ierakstītus tekstus audio un video kasetēs mācību uzdevumu veikšanai mācību stundā/mājās vai pašizglītībai. Izglītojamais iepazīstas ar tekstu un iegūst informāciju: veido jautājumus un atbild uz jautājumiem atbilstoši mācību uzdevumam.	Pedagogs piedāvā izglītojamajiem informāciju no preses materiāliem par veselīgu uzturu, apģērbu kopšanu utt. Izglītojamie iepazīstas ar tiem, izvērtē iegūto informāciju. Izglītojamie var pētīt sadzīves elektroierīces tehnisko dokumentāciju un iegūst informāciju, kā ar to droši un ekonomiski rīkoties.
Debates	Pedagogs (vai izglītojamie) piedāvā apspriešanai kādu apgalvojumu. Diviem izglītojamajiem vai izglītojamo grupām ir uzdevums argumentēti aizstāvēt divus pretējus viedokļus.	Pedagogs var piedāvāt izglītojamajiem debatēt, aizstāvēt pretējus viedokļus: <ul style="list-style-type: none"> • pica un kola ir labs brokastu ēdiens; pica un kola ir kaitīgi veselībai; • no dabīgiem materiāliem darināti priekšmeti ir veselīgāki; nav nozīmes no kādiem materiāliem darināti priekšmeti.
Demonstrēšana	Pedagogs vai izglītojamais rāda un stāsta pārējiem izglītojamajiem, kā kaut ko dara.	Pedagogs rāda un demonstrē, kā rotā, pasniedz ēdienu, kā pareizi gludināms apģērbs. Veido priekšstatu par tehnoloģiskā procesa norisi, izmantojot demonstrējumus. Izglītojamie veido savu izstrādājumu ekspozīciju, komentē. Izglītojamie organizē rokdarbu skati, demonstrē izgatavotās lietas, aksesuārus, komentē. Var sagatavot arī “nepieradinātās modes” skati.

Metode	Skaidrojums	Piemēri
Diskusija	Pedagogs (vai izglītojamie) piedāvā apspriešanai kādu tematu. Izglītojamie (grupa vai visa klase) iesaistās sarunā, argumentēti aizstāvot savu viedokli.	Izglītojamie konstatē situāciju par darba drošības neievērošanu un diskutē par to, kā rīkoties tādā situācijā.
Ekspozīcijas iekārtošana	Izglītojamie noformē savus izstrādājumus eksponēšanai, sagatavo uzrakstus, izvieto eksponātus uz soliem, galdiem, stendiem, podestiem u. c.	Izglītojamie pedagoga vadībā izveido visai ekspozīcijai vienotu kompozīciju. Izglītojamie sagatavo izstrādājumus ekspozīcijai, uzraksta anotācijas, iekārto ekspozīciju. Izstādes vērtēšanā piedalās visi izglītojamie. Var organizēt skatītāju balvu.
Intervija	Pedagogs uzdod izglītojamajiem iztaujāt par noteiktu tematu vienu vai vairākus cilvēkus. Izglītojamie pēc sarunas apkopo rezultātus un veido secinājumus.	Intervē vienaudžus par veselīgu uzturu, jauniešu ģērbšanās stilu, par dabas materiāliem un to lietošanu dažādu izstrādājumu darināšanā.
Izpēte (izzināšana)	Pedagogs uzdod izpētīt kādu jautājumu vai problēmu. Izglītojamie izdomā jautājumus, uz kuriem jāmeklē atbildes, vāc informāciju, izvirza pieņēmumus, pārbauda tos, nosaka iespējamās risinājumus.	Pedagogs uzdod izglītojamajiem izpētīt, piemēram, piena produktu piedāvājumu un cenas dažādos veikalos.
Jautājumi	Pedagogs (vai izglītojamie) mutvārdos vai rakstiski uzdod jautājumus par noteiktu tematu.	Izglītojamie mācās uzdot mērķtiecīgus jautājumus, lai noskaidrotu kādas lietas vēlamās un nevēlamās īpašības.
Kooperatīvās mācīšanās metodes	Pedagogs piedāvā izglītojamo grupām uzdevumu vai projekta darbu, kura veikšanai nepieciešama izglītojamo produktīva sadarbība, jo rezultāti ir atkarīgi no katra grupas dalībnieka paveiktā. Grupu dalībnieki ir ar dažādām zināšanām un spējām, mācās cits no cita, apmainās ar idejām un atbilstošu informāciju. Notiek aktīva mijiedarbība arī starp grupām. Pedagoģs organizē norisi un konsultē izglītojamos.	Izglītojamie tiek sadalīti grupās, un katrai grupai tiek piedāvāta atšķirīga virsma. Izglītojamie noskaidro, kurus tīrīšanas piederumus un līdzekļus var izmantot, salīdzina tos. Izglītojamo grupas veic uzdevumus, lai kopīgi darinātu atbilstošu izstrādājumu telpas noformēšanai. Izglītojamo grupām kopīgi jāpagatavo kāds ēdiens.
Laboratorijas darbs	Pedagogs uzdod veikt eksperimentālu uzdevumu, izmantojot noteiktu aprīkojumu vai atbilstoši aprīkotā telpā. Pedagoģs iepazīstina izglītojamos ar darba mērķiem, uzdevumiem, piederumiem, darba gaitu un nepieciešamo drošību. Izglītojamie (klase vai grupa) izglītojamā vadībā veic uzdoto, pieraksta darba gaitu, novērojumus un secinājumus.	Izglītojamie salīdzina dažādu audumu gludināšanu, izvēloties dažādas gludināšanas temperatūras. Izglītojamie pēta dažādu materiālu īpašības, kādu izstrādājumu izgatavošanai tie būtu izmantojami.

Metode	Skaidrojums	Piemēri
Mācību ekskursija	Mācību ekskursija ir vizīte uz reālu iestādi vai darbības vietu, lai iegūtu informāciju un padziļinātu mācību satura izpratni. Izglītojamies var dalīt grupās. Katra grupa saņem uzdevumu, kas jāveic ekskursijas laikā. Pēc ekskursijas grupas sagatavo pārskatu par paveikto.	Mācību ekskursija uz kādu veikalu, ražošanas uzņēmumu. Vizīte pie amata meistara. Pēc ekskursijas pārrunā vai vizuālas informācijas veidā (zīmējumi, skices u. tml.) atspoguļo redzēto.
Mācību eksperiments	Izglītojamie noskaidro atbildi uz jautājumu par kādu parādību praktiski pētnieciskā ceļā. Izglītojamie izvirza hipotēzi, izvēlas mainīgos faktorus un, vairākkārtīgi atkārtojot mēģinājumus, noskaidro atbildi. Rezultātus apkopo.	Izglītojamie var veikt mācību eksperimentu – kādi traipu tīrīšanas līdzekļi ir izmantojami dažādu traipu tīrīšanai. Izglītojamie, jaucot pamatkrāsas, eksperimenta laikā apgūst krāsu mācības pamatus (zils + dzeltens). Rezultātus salīdzina ar krāsu apli. Veic eksperimentu ar dažādām līmēm un materiāliem.
Pētījums	Pedagogs vai izglītojamais izvirza problēmu vai jautājumu, kas jāizpēta. Izglītojamais vāc informāciju, veic eksperimentu, apkopo informāciju, pastāsta pētījuma rezultātus	Izglītojamie veic pētījumu par pašu izvēlētu vai pedagoga ieteiktu jautājumu, piemēram, pēta papīra izmantošanas iespējas dekoru darināšanā.
Praktiskais darbs	Izglītojamie atbilstoši mācību uzdevumam veic mācību darbu, lietojot apgūtās zināšanas, prasmes, īstenojot savas ieceres, strādājot individuāli vai grupā.	Izglītojamie, gatavojot ēdienu, darinot izstrādājumus, apgūst pārtikas produktu un materiālu apstrādes operācijas un tehnoloģisko procesu kopumā.
Prātavētra	Pedagogs vai izglītojamie izvirza jautājumu vai problēmu vai iepazīstina ar tematu. Izglītojamie izsaka iespējamās atbildes, idejas, būtiskus vārdus u. tml., uzmanīgi klausoties, papildinot, bet nekomentējot un nevērtējot citu idejas.	Pedagogs ierosina nosaukt priekšmetus, kurus varētu pagatavot, izmantojot konkrētus materiālus. Uzdevums: izsacīt ierosinājumus, ko darīt, ja sarīkojumā nejauši ir sabojāts svētku tērps. Uzdevums: nosaukt izstrādājumus, kurus var pagatavot, izmantojot tikai papīru.
Problēmu risināšana	Pedagogs vai izglītojamais formulē problēmu vai jautājumu, uz kuru jārod atbilde. Izglītojamie precizē jautājumu, izdomā risinājumu, īsteno to, izvērtē rezultātu, vai tas ir uzdotās problēmas atrisinājums un vai problēmu varētu risināt citādāk.	Pedagogs piedāvā izglītojamajiem rast iespējas, kā samazināt elektrības patēriņu izmaksas mājās. Pedagogs piedāvā sastādīt sarakstu, kādus produktus par noteiktu naudas summu var iegādāties vakariņām.

Metode	Skaidrojums	Piemēri
Projektu metode	Pedagogs palīdz izglītojamajiem formulēt projekta mērķi, izveidot darba grupas, sniedz atbalstu projekta izveidē. Izglītojamie grupā formulē idejas un jautājumus, iegūst informāciju, pēta un risina problēmas, apkopo darba rezultātus un iepazīstina ar tiem pārējos izglītojamos.	Izglītojamie izstrādā projektu "Dzimšanas dienas organizēšana". Galda noformēšana, cienasts, spēles.
Reklāma	Izglītojamie izpēta dažādus reklāmas materiālus, iepazīst reklamēšanas pamatprincipus, paņēmienus.	Izglītojamie veido reklāmu saviem izstrādājumiem.
Saruna (mācību dialogs)	Pedagogs vai izglītojamais uzdod jautājumus un vada sarunu atbilstoši saņemtajām atbildēm. Pārējie izglītojamie iesaistās sarunā atbilstoši noteikumiem.	Pedagogs vada sarunu par izglītojamajiem aktuāliem jautājumiem, piemēram, jauniešu garderobes veidošanas principiem vai veselīgu uzturu. Pedagoģs veicina izglītojamo izteikšanās prasmes attīstību. Izglītojamie var gūt atbildes uz sev aktuāliem jautājumiem neformālā gaisotnē.
Situāciju izspēle	Pedagogs piedāvā izglītojamajiem reālas situācijas aprakstu. Izglītojamie risina šo situāciju, uzņemoties dažādus situācijai atbilstošus pienākumus un izspēlējot tos. (Simulāciju raksturo lielāka nenoteiktība, elastīgums un sarežģītība, salīdzinot ar lomu spēli.)	Izglītojamajiem tiek piedāvāta situācija: <ul style="list-style-type: none"> • nelaiimes gadījums mājās; • jāiet pie drauga uz dzimšanas dienu, bet naudas nav, tāpēc jāpagatavo dāvana no piedāvātajiem materiāliem. Izglītojamie izspēlē situāciju.
Situācijas analīze	Pedagogs piedāvā izglītojamajiem reālas situācijas aprakstu un uzdod atbildēt uz jautājumu vai jautājumiem par šo situāciju. Izglītojamie pārrunā (dažkārt arī novēro) un veido kopsavilkumus vai ieteikumus.	Pedagogs piedāvā ceļojuma aprakstu, izglītojamie izvērtē situāciju un veido garderobi, pamato savu izvēli. Izglītojamie analizē situāciju par ikdienas mājas darbu (ne)sadali un katra ģimenes locekļa viedokli. Iesaka risinājumus.
Spēles	Pedagogs ir sagatavojis tēmai vai konkrētajai stundai tematiski atbilstošu galda spēli vai kustību spēli un iepazīstina ar tās noteikumiem izglītojamos. Izglītojamie iesaistās spēlē. Spēli pēc pedagoga norādījumiem var sagatavot arī izglītojamie.	Pirms dzīvnieku modeļu darināšanas var izspēlēt kustību spēli, attēlojot dzīvniekus.
Stāstījums	Pedagogs vai izglītojamais izklāsta kāda temata saturu, tas var būt kādu ideju, viedokļu, faktu, teoriju vai notikumu izklāsts. Izglītojamie klausās, uzdod jautājumus.	Izglītojamie veido pierakstus par pedagoga stāstīto. Izglītojamais sagatavo stāstījumu par kādu tehnoloģiju, ko iemācījies mājās, ārpuskolas nodarbībās.

Metode	Skaidrojums	Piemēri
Uzdevumu risināšana	Pedagogs vai izglītojamais izstrādā vai izvēlas vārdiem vai simboliem veidotus situāciju aprakstus. Izglītojamie, veicot noteiktas darbības, meklē to risinājumu.	Izglītojamie pēc piedāvātās receptes gatavo ēdienu. Pēc apraksta, trafaretiem vai piegrieztnēm pagatavo izstrādājumu. Veic izvēles priekšmeta darināšanai nepieciešamos sagatavošanas darbus.
Vingrināšanās	Pedagogs uzdod un izglītojamie vairākkārtīgi atkārto vienvēidīgas darbības.	Izglītojamie vingrinās, apgūstot materiālu apstrādes paņēmienus, piemēram, loka papīru, vingrinās šūt dažādus dūrienus.
Vizualizēšana	Pedagogs izmanto vai izveido patstāvīgi dažādus simboliskus uzskates līdzekļus – kartes, shēmas, tabulas, plānus, zīmējumus u. c. (Simboliskie uzskates līdzekļi ir īstenības objektu attēli ar vārdu, simbolu un krāsu palīdzību.)	Izglītojamie izmanto uzturlīdzekļu karti “Graudaugu produkti”. Izglītojamie risina izvēles priekšmeta kompozīciju ar materiālu, faktūru un krāsām vai skicē izstrādājuma attēlu.